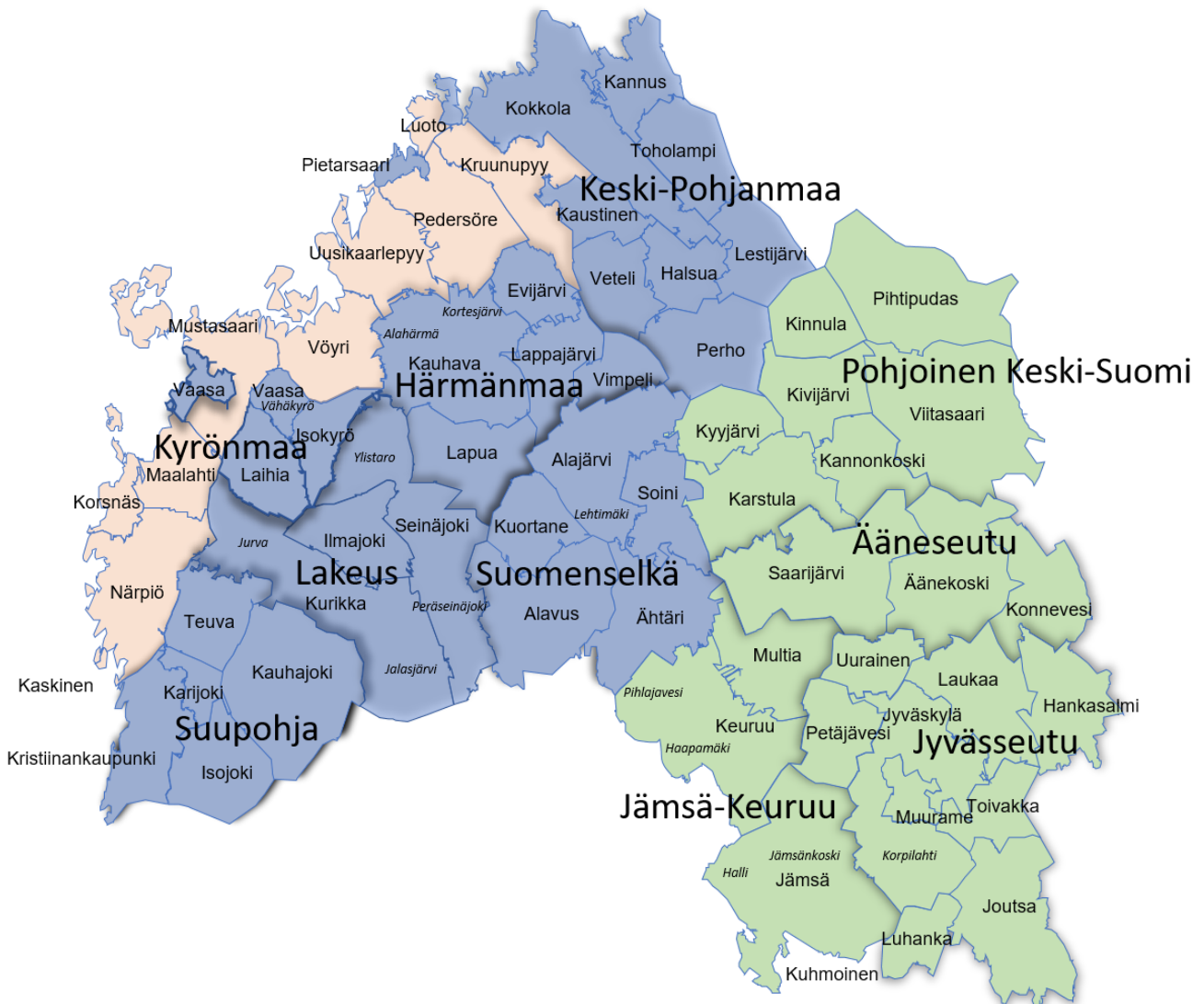

Vapaaehtoinen
pelastuspalvelu

Vapaaehtoinen pelastuspalvelu

LÄNSI-SUOMEN PIIRI TOIMINTAKERTOMUS 2021

Pohjanmaan ja Keski-Suomen maakuntatoimikuntien yhteinen toimintakertomus.

Toimintakertomuksessa tuodaan esille koko piirin tapahtumia ja linjauksia, hälytystoimintaa sekä vuoden mittaan toteutunutta muuta Vapepan koulutus- ja harjoitustoimintaa, sekä muita huomioitavia asioita toimintavuoden varrelta.

Yleistä

Uusien yhteistyösopimusten kautta uudet tukimuodot ja tehtävät ovat tulleet jäädäkseen Vapepa-toimintaan. Viime vuosina olemme saaneet olla mukana niin turvapuhelimien toiminnan varmistamisessa, ohjaamassa koululaisia tulvatilanteessa, asiointiapuun ja rokotuksiin liittyvissä tukitehtävissä, lukuisissa tulipalojen jälkitilanteissa tai ohjaamassa äänestäjiä koronaturvalliseen toimintaan äänestyspaikoilla. Tukipyyntöjen kirjo tulee väistämättä kasvamaan ja haastaa myös vapepalaiset arvioimaan omaa rooliaan auttajina.

Vapepan kantava perusajatus "Vapepa on tukiverkosto kaikille viranomaisille" on tuttu kaikille Vapepa-toimijoille. Mutta joskus tämä unohtuu ja todetaan helposti, että sosiaaliviranomaisen tai kuntasektorin tehtävät eivät kuulu Vapepalle, tai tulipaloihin liittyvät ensihuoltotehtävät eivät ole Vapepa-tehtäviä. Unohtuu, että Vapepa on verkosto, joka kokoaa kaikkien järjestöjen kyvykkyyden yhden luukun palveluksi kaikille avuntarvitsijoille.

Jo toista vuotta peräjälkeen myös korona vaikutti laajalti kaikkeen Vapepa-toimintaan. Jokaisessa koulutuksessa ja harjoituksessa oli huomioitava alueelliset rajoitukset ja ohjeet, osallistujien määrää oli rajoitettava ja lukuisia tapahtumia jouduttiin edelleen peruuttamaan tai siirtämään, esimerkiksi kaikki alkuvuoden Vapepa-tapahtumat peruttiin 1.4.2021 saakka. Suurimpana yksittäisenä tapahtumana siirrettiin syyskuulle Jämsään suunniteltu HILLA21-valmiusharjoitus keväälle, Gradian myötävaikutuksella sopiva uusi ajankohta löytyi 14.-15.5.2022.

Keväällä 2021 varauduttiin laajasti toteuttamaan rokotustukitehtäviä koko alueella, mutta lopulta Vapepa-resurssia tarvittiin koronarokotusten tukitehtäville pääosin vain Etelä-Pohjanmaalla. Kuntien kanssa aiemmin sovittujen yhteistyösopimusten kautta rokotustukitoiminnan käynnistäminen sujui ongelmitta: Toiminta-alueemme jaettiin toimikunnittain pienempiin osa-alueisiin ja rakennettiin alueellisia ilmoittautumislinkkejä. Näitä kaikille vapaaehtoistoimijoille suunnattuja ilmoittautumislinkkejä jaettiin järjestöjen, sopimuskuntien ja kuntayhtymien omien tiedotuskanavien kautta. Etelä-Pohjanmaan kahdelle alueelle avattujen linkkien kautta kerättiin yli 200 vapaaehtoisen reservi, jonka avulla paikalliset vapaaehtoisjohtajat organisoivat pyydetyt tukitehtävät onnistuneesti. Piirin koordinoima rokotustuki päätettiin kesäkuun 2021 lopulla. Esisijaisesti SPR:n osastojen omana toimintana rokotustukitoiminnat jatkuivat aina vuoden loppuun saakka.

Viranomaisilla ja alueemme kunnilla on edelleen luja luottamus Vapepa-verkoston tukeen. Tämän luottamuksen ylläpitämiseksi tarvitsemme jatkossa entistä vahvempaa luottamusta myös Vapepa-toimijoiden kesken toisiamme ja toistemme pyrkimyksiä kohtaan. Tarvitsemme verkoston sisällä roolien ja tehtävien selkeyttämistä edelleen, sekä aitoa, epäitsekästä yhteistyötä joka tasolla.

Vapepan toimikuntien vuosi 2021

Haastavasta ajasta huolimatta alueemme kaikki 10 paikallistoimikuntaa tuottivat aiempaa kattavammin alustavia toimintasuunnitelmia syksyn paikallistoimikuntien kokouksissa. Maakuntatoimikuntien alle päätettiin perustaa työryhmät, jotka aiempaa pitkäjänteisemmin ohjaavat hälytyskorvausvarojen käyttöä maakunnan alueella. Toimikuntien keskinäisessä työnjaossa kehitettävää ja opeteltavaa on edelleen, mutta vuoden mittaan nähtiin mittavasti vapaaehtoisten omatoimista aktiivisuutta ja uusia oivalluksia toimikuntien ja toimintaa koordinoivan SPR:n piirin yhteistyön edistämiseksi.

Sekä maakunta- että paikallistoimikuntien syyskokouksissa valittiin vuosien 2022-2023 luottamushenkilöt. Esitykset paikallistoimikuntien vastuuhenkilöistä käsiteltiin ja päätettiin oman paikallistoimikunnan syyskokouksissa, maakuntatoimikunnan vastuuhenkilöt päätettiin maakuntatoimikunnan syyskokouksessa.

Keski-Suomen maakuntatoimikunnan puheenjohtajana jatkaa **Juha Vimpari** (Suomen Latu) ja varapuheenjohtajana **Mikko Koljander** (SPEKL), Pohjanmaalla jatkopestin saivat **Aana Vainio** (Suomen kylät) ja **Juhani Alkio** (MPK). Kaikkien toimikuntien luottamushenkilöiden ajantasaiset yhteystiedot löytyvät alueellisilta www-sivuilta: www.vapepa.fi/keski-Suomi ja www.vapepa.fi/pohjanmaa.

Maakuntatoimikuntien kokouksiin (2 + 2 kpl) osallistui jäsenjärjestöjen sekä paikallistoimikuntien nimeämien edustajien lisäksi viranomaisia, Vapepan yhteistyökumppaneita. Keski-Suomessa maakuntatoimikunnan kokouksiin osallistui yhteensä 59 henkilöä, Pohjanmaalla 63 henkilöä yhteensä 16 eri jäsenjärjestöstä sekä 13 edustajaa alueemme yhteistyökunnista ja viranomaisista.

Paikallistoimikunnat kokoontuivat vuoden aikana 15 kertaa. Elo-syyskuun aikana suunniteltiin tulevan vuoden tapahtumia sekä tuotiin hankintaesityksiä maakuntatoimikunnan käsittelyyn. Kaikki paikallistoimikunnat kirjasivat kiitettävästi tapahtumia yhteiseen toimikuntien suunnittelukalenteriin. Alueellisia toimintasuunnitelmia käsiteltiin edelleen syksyn maakuntatoimikuntien ja vuoden viimeisissä paikallistoimikuntien kokouksissa.

Vapepan kaikki muu toiminta kerättiin entiseen tapaan nettilomakkeen kautta. 2021 tapahtumat kerättiin uudelle valtakunnalliselle, Lyyti-pohjaiselle koontilomakkeelle.

Huomionosoitusten hakuprosessi kaipaa edelleen aktivoitumista niin toimikunnilta kuin hälytysryhmiltäkin. Huomionosoitukset haetaan valtakunnallisen hakulomakkeen kautta <https://vapepa.fi/huomionosoitus-hakemus/> . Huomionosoituksia voi hakea edelleen pitkin vuotta, hakemukset käsitellään syksyllä, toimikuntien kokouksissa.

Valmiusavaus 2021

Valmiusavaus 2021 pidettiin etänä 30.1.2021. Tilaisuuden teemana oli kyläturvallisuus, johon toivat omaa näkökulmaansa **Asko Peltola**, Etelä-Pohjanmaan liitosta, **Sirpa Suomalainen**, Pohjanmaan pelastusalan liitosta, LSSAVI:n edustajana Taru Ruutiainen, Suomen Kylien edustajana **Heikki Korkealaakso**, Leader-toimijoita edusti **Elina Itäniemi** sekä Sydänyhteisöä **Minna Laihorinne**. Valmiusavaukseen osallistui 93 vapaaehtoista ja alueemme yhteistyöviranomaista.

Valmiusavauksessa palkittiin ansioituneita ja pitkään toiminnassa mukana olleita vapaaehtoisia. Tilaisuudessa myönnettiin seuraavat huomionosoitukset:

Pronssinen ansiomitali

- Eeva-Liisa Teivaanmäki, Juhani Kiltinen, Keijo Pakkanen, Pauli Nokelainen, Reijo Leino, Mikko Saarinen, Jari Halkola, Tiina Halkola, Rainer Hautamäki ja Marja-Leena Eloranta

Hopeinen ansiomitali

- Jorma Kalliokoski, Sisko Virtanen, Kalevi Savisaari ja Rauno Sydänoja

Kultainen ansiomitali

- Juha Peltonen ja Risto Eloranta

Maakunnallinen pelastaja

- Sari Kivelä

Suomen Punaisen Ristin pöytäviiri

- Janne Nieminen

Vapepan maakuntaviiri

- Kriisikeskus Mobile, Tuija Hauvala ja Reijo Hämäläinen

Vapepan valtakunnallinen viiri

- Mika Virta

Vapepan koulutustoiminta kehittyi

Vapepan koulutustoiminnan uudistusta ohjaa keskustoimikunnan asettama, eri järjestöistä koostuva koulutustyöryhmä, joka on selvittänyt mm. eri järjestöjen tuottamaa koulutustarjontaa ja niiden yhteensovittamista. Työryhmä teki keväällä järjestöille kyselyn, jolla selvitettiin Vapepan jäsenjärjestöjen tuottamien, koko verkostolle sopivien varautumisen ja valmiuden koulutusten tarjontaa ja niiden yhteistä hyödyntämistä. Samalla pyrittiin selvittämään eri järjestöjen tuottamien koulutusten hyväksi luettavuutta, sisältö- ja laatuavoitteita. Työryhmän tavoitteena on saada aiempaa kattavampi koulutustarjotin paikallistoimikuntien toiminnansuunnittelun tueksi.

Keväällä 2021 Vapepan koulutusvastaavat työstivät osaamiskortteja, joissa määriteltiin mm. harjoittelijalla, hälytysryhmän jäsenellä ja Vapepa-johtajalla vaadittava osaaminen ja mistä osaaminen kertyy. Osaamiskorttien työstö jatkui edelleen syksyllä.

Noin parin vuoden kehitystyö Vapepan ryhmänjohtajakoulutuksen uudistamiseksi saatiin päätökseen. Koulutus on 16 h mittainen, jossa ensimmäinen teoriapainotteinen osuus antaa yleisiä valmiuksia erilaisten Vapepa-tehtävien pienryhmien johtamiseen. Toinen osa koulutusta on linjakohtainen osuus, joka keskittyy etsinnän, ensihuollon tai viestitoiminnan johtamisen käytännön harjoitteluun. Vapepan keskustoimisto järjesti

syksyllä valtakunnallisen valmiuskouluttajien webinaarin, jossa avattiin ryhmänjohtajakoulutuksen sisältö ja toteuttaminen.

Itslearning on päätetty Vapepan tulevaksi kurssi- ja koulutusalueeksi, joka helpottaa kurssien hallinnointia ja antaa kouluttajille ja kurssilaisille uusia työkaluja koulutusten toteuttamiseen. Itslearning jalkautetaan kouluttajille webinaarien ja VAK-täydennysten myötä lähitulevaisuudessa.

Karttajärjestelmien testaus päätökseen

Käyttäjäpalaute Mapitaresta sekä muista Vapepalle soveltuvista sähköisistä karttajärjestelmistä koottiin kesäkuun aikana järjestelmien edelleen kehittämiseksi ja tulevien päätösten taustaksi. Tarkoituksena oli selvittää voisiko **Mapitare Easy Tracker** tai jokin muu sähköinen karttasovellus olla valtakunnallisesti vapaaehtoisten käytössä oleva kartta- ja johtamissovellus. Mapitaren maksuton käyttö alueella päättyi syksyllä 2021 ja jatkoneuvottelut Vapepan karttajärjestelmästä siirtyivät Vapepa-koordinaation vastuulle.

Vapepan hälytysvaihdetoimittaja vaihtuu

Sovectorin tuottama Krista-hälytysvaihdopalvelu päättyy 31.3.2022. Vaihdepalvelun päättyminen käynnisti laajan selvitystyön uuden hälytysvaihdopalvelutuottajan löytämiseksi. Selvitystyöryhmä perustettiin Krista-palvelussa mukana olevien SPR:n piiriin yhteistyönä. Työryhmän tavoitteena oli löytää valtakunnallinen Vapepan hälytysvaihdopalvelu ja jatkuvuuden varmistaminen riittävät resurssit omaavan puhelinoperaattorin kumppanina. SPR:n Vapepa-koordinaation mahdollistamaa STEA-rahoitusta haluttiin hyödyntää piirikohtaisten kustannusten kohtuullistamiseksi. Tavoitteena oli saada vaihdetoimittaja selville jo vuoden loppuun mennessä, mutta lopullinen päätös venyi kuitenkin pitkälle seuraavan vuoden puolelle. Jatkossa kuitenkin Vapepan hälytysvaihdopalveluja tuottaa Telia.

Hälytystoiminta

Hälytystehtävien kokonaismäärät vastaavat pitkäaikaisia keskiarvoja. Edelleen tehtävämäärissä näkyy sosiaalitoimen aktivoituminen sekä uudet kuntasopimukset koko toiminta-alueella. Kevään koronarokotusten tukitehtävät nostivat auttajien ja autettujen määrää edellisistä vuosista merkittävästi. Pitkäkestoisen rokotustukitoiminta tilastoitiin erikseen alueellisen Lyyti-raportointilomakkeen kautta. Kaikki Krista-päivystysvaihteeseen tulleet tukipyynnöt raportoitiin Ohto-järjestelmään.

Vuoden lopussa Vapepan hälytysryhmiä oli alueellamme 290 (ilman koonti tms. ryhmiä), joissa kirjautuneena yhteensä 2937 vapaaehtoista. Kasvua vuodesta 2020 192 vapaaehtoista.

Hälytykset tehtävittäin 2021

	Lkm.	Osall.	Tunnit	Autetut
Keski-Suomen maakuntatoimikunta	31	445	993	51
• Eksyminen/katoaminen	19	403	894	20
• Ensihuolto	7	6	28	28
• Muu auttamistilanne	2	34	67	3
• Valmiushälytys, ei avustustoimintaa	3	2	4	0
Pohjanmaan maakuntatoimikunta	23	916	2355	49
• Eksyminen/katoaminen	12	683	2242	12
• Ensihuolto	4	13	25	15
• Muu auttamistilanne	7	220	88	22

Länsi Suomen piiri	54	1361	3348	100
Rokotustukitehtävät, Etelä-Pohjanmaa	94	421	635	4710
Yhteensä	148	1782	3983	4810

Hälytystoiminnan tuotto 2021 (suluissa v.2020)

Hälytystoiminnan tuottoina (hälytyskorvaus sekä matka- ja muonituskorvaukset) Keski-Suomessa kirjattiin **9 620,99 €** (18 325,71 €) ja tilikausien 2020 ja 2021 ylijäämät yht. **6 381,00 €** (6 201,48 €)

Pohjanmaalla hälytystoiminnan tuottoja kertyi **19 469,83 €** (8 415,69 €) ja tilikausien 2020 ja 2021 ylijäämät yht. **17 180,52 €** (3 126,31 €)

Hälytyskorvauksilla hankittiin maakuntatoimikuntien päätöksillä mm. viestivälineitä ja muuta hälytystoimintaa tukevaa välineistöä toimikuntien esitysten pohjalta.

Vapepan koulutus ja harjoitustoiminta

Vapepan suunniteltu koulutus- ja harjoitustoiminta oli jatkuvan muutoksen ja epävarmuuden alla myös vuonna 2021. Monia suunniteltuja tapahtumia peruttiin tai siirrettiin, toisaalta etäkoulutukset ja webinaarit muotoituivat pysyväksi osaksi koulutustoimintaa. **Vapepan harjoitus-, koulutus-, ja kokoustapahtumia piirin alueella järjestettiin yhteensä 113 kpl.**

Länsi-Suomen piiri:

• Peruskurssit	13	Etsintä, ensihuolto, viesti
• Muut koulutukset	30	Paikallistoimikuntien, sihteeri-, Krista-, EEC-, johtoryhmätoimija-, Ohto-, valmiuspäivystäjä-, alueellisen varautumisen koulutuksia
• Harjoitukset	7	Etsintä-, viesti-, ja muita harjoituksia
• Vapepa esittelyt	20	Vapepa Infot, muut esittelyt
• Kokoukset	19	Toimikuntien kokoukset ja muut kokoukset
• Muu toiminta	23	Yhteistilaisuudet mm. Sydänpiirin ja Leader-toimijoiden kanssa
• Tapahtumat yhteensä	113	
• Osallistujia yhteensä	990	Osallistujat ja toimitsijat
• Tapahtumien kesto yht.	239 h	

